

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry LAUSUNTO
PL 510
00101 Helsinki

7.2.2023.

Dnro 15/2023

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30, 00023 Valtioneuvosto
kirjaamo.mmm(at)gov.fi

Viite: Lausuntopyyntö luonnoksesta Valtioneuvoston asetukseksi investointituen kohdentamisesta
VN/5423/2020 – MMM – 34

ASIA: VALTIONEUVOSTON ASETUS INVESTOINTITUEN KOHDENTAMISESTA

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua asetuksen muutosesityksistä ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Investointien tukeminen maataloudessa on tärkeää monestakin syystä. Maatalous on pääomavaltainen matalan kannattavuuden toimiala, jossa investointien takaisinmaksuajat ovat yleensä pitkiä. Säännöllisiä investointeja kuitenkin tarvitaan, jotta erityisesti kotieläintuotannossa lopettavien tilojen tuotannolle saadaan korvaavaa tuotantokapasiteettia vielä tuotantoon jatkavilla tiloilla. Investointitukien tulee turvata vakaa ja ennakoitu toimintaympäristö, jolloin eri aikaan rakennusinvestoinnin tehneitä viljelijöitä ei laiteta eriarvoiseen asemaan ja tiedossa oleviin toimintaympäristön muutoksiin pystytään varautumaan hyvissä ajoin investointitukien kohdentamisella. Suomen CAP-strategiassa vuosille 2023–2027 varatun rahoituksen jakaminen useaan eri määrärahaan voimakkaasti muuttuneessa toimintaympäristössä tekee tämän edellä mainitun jatkuvuuden ja vakauden turvaamisesta äärimmäisen haasteellista. Maatalouden toimintaympäristö on muuttunut merkittävästi Suomen CAP-strategian luonnoksen valmistumisen jälkeen tehden investointitukien kohdentamisesta poikkeuksellisen vaikeata. Tältä osin MTK on erityisesti huolissaan energiainvestointeihin varatun kokonaisrahoituksen riittävydestä, jolloin valintamennettelyn takia voi erittäin hyviäkin hankkeita jäädä rahoituksen ulkopuolelle tai kyseisiä investointeja pystytään rahoittamaan vain ohjelmakauden ensimmäisinä vuosina.

Sota Ukrainassa vaikuttaa yritystoimintaan ja yritysten investointeihin Suomessa, erityisesti Itä-Suomessa. Maataloudessa on pitkään ollut nähtävissä kehitys, jossa kotieläintuotanto siirtyy etelästä pohjoiseen ja toisaalta myös idästä länteen. Viimeisen vuoden aikana tapahtunut kehitys on vaikuttanut negatiivisesti lähes kaikkeen maaseudun yritystoimintaan Itä-Suomessa. Hallituksen toimenpiteissä Itä-Suomea on yleisesti huomioitu elinkeinotoiminnan kehittämisen osalta, mutta näillä toimilla ei ole vaikutusta perusmaatalouteen tehtäviin investointeihin tai olemassa olevan maatalouden yritystoiminnan turvaamiseen. MTK vaatii maatalouden investointituissa huomioitavaksi erityisesti ne itäisen Suomen alueet, joilla maidontuotannon väheneminen on ollut voimakkainta. Haastavaan tilanteeseen voidaan vastata korottamalla kilpailukykyyn liittyvien investointien avustustasoja kohdentamisasetuksen luonnoksen liitteen esitetystä tasosta 5–10 prosentilla.

Kaikkien elintarvikeketjussa mukana olevien tahojen tulisi olla huolissaan nuorten viljelijöiden lukumäärän kehityksestä. Nuorten viljelijöiden näkökulmasta katsottuna maatalouden investointitukijärjestelmä ja kohdentamisasetus sisältävät aiempaan verrattuna monia parannuksia. Nuorille annetaan tilanpidon aloittamisen jälkeen hieman aiempaa enemmän aikaa toteuttaa korotetuilla tukitasoilla kilpailukykyyn liittyviä investointeja. Nuoret viljelijät huomioidaan myös aiempaa useamman investointikohteen yhteydessä. Lisäksi korkotukilaina on edelleen välineenä käytettävissä ja valtion takauksia voidaan myöntää aiempaa enemmän tilaa kohden. Viimeksi mainitun asian merkitys on korostunut viime vuosina pankkisääntelyn kiristymisen myötä. MTK kannattaa edellä lueteltuja nuorille viljelijöille tehtyjä investointitukijärjestelmän parannuksia.

Asetusluonnoksen neljännessä pykälässä käsitellään lypsy- ja nautakarjatalouden investointeja. Naudanlihan kasvatuketjussa on ollut edellisen ohjelmakauden aikana paljon häiriöitä. Kauden alussa vasikoille ei ole tahtonut löytyä kasvatuspaikkoja ja tilannetta jouduttiin korjaamaan merkittävästi maatalouspolitiikan toimilla. Elintarviketeollisuus vakuutti tuolloin pystyvänsä pitämään tuotantoketjun tasapainossa. Muutaman vuoden kuluttua oltiin tilanteessa, jossa ketjuun oli investoitu liikaa ja huomattava osa eläinpaikoista oli tyhjänä osalla tiloista. Tähänkin reagoitiin maatalouspolitiikan kautta sulkemalla investointitukien myöntö naudanhantatuotantoon emolehmiin liittyviä investointeja lukuun ottamatta. Parissa vuodessa on taas tultu tilanteeseen, jossa elintarviketeollisuus vaatii kaikkien naudanhantatuotantoon liittyvien investointien avaamista. MTK:n mielestä investointitukea ei tule vielä tässä tilanteessa avata uudisrakentamiseen lihanautojen kasvatuksessa. MTK kannattaa investointitukien myöntämistä uudisrakentamisen osalta naudanhantatuotantoon siinä vaiheessa, kun markkinatilanne on vakiintunut ja kannattava tuotanto on mahdollista. Uudisrakentamiseen investointien tuen myöntäminen tulee ajankohtaiseksi, kun elintarviketeollisuus lisää vientiponnistelujaan ja kasvattaa suomalaisen naudanhantatuotuksen vientikysyntää. Vientimarkkinoilla on kysyntää suomalaiselle lihalle, mutta jostain syystä tähän kysyntään on vastattu kovin huonosti. MTK pitää perusteltuna lausunnolla olevasta luonnoksesta poiketen investointitukien myöntämistä lihanautakasvattamoiden peruskorjaukseen voimassa olevan kohdentamisasetuksen mukaisesti.

Maatalouden investointitukien kokonaisuutta on lausunnolla olevalla kohdentamisasetuksella pyritty selvästi yksinkertaistamaan aiemmasta. Erittäin monimutkaisessa maatalouspolitiikan tukikokonaisuudessa tämä on kannatettavaa, mutta samalla yksittäisen tilan tai tuotantosuunnan näkökulmasta muutoksia ei aina voi hyväksyä. Tältä osin MTK esittää lausunnossaan huomioita tilanteen parantamiseksi.

Neljännän pykälän perusteella myönnettävä lypsykarjatalouden investointituki on liitteen mukaan aiempaa alhaisempi Etelä-Suomessa ns. AB-tukialueella. Tämä yhtenäinen käytäntö pohjoisen tuen alueen kanssa on ymmärrettävä tulotukijärjestelmän ollessa yhdenmukainen eri alueilla. Etelä-Suomessa lypsykarjatalouden aiempi tuotantosidonnainen tuki eli ns. suorien tukien tuotantopalkkioihin kuuluva lypsylehmäpalkkio yhdistettiin vuoden 2023 alussa emolehmiin emolehmäpalkkion kanssa yhteiseksi lehmäpalkkioksi. Samassa yhteydessä poistettiin luonnonhaittakorvauksesta kotieläiniloilla ollut hehtaari-perusteinen kotieläinikorotus ja tämä leikkaus luvattiin poliittisesti korvata kotieläinsektoreille 50 prosenttisesti korottamalla tuotantosidonnaisia tukia. Lypsylehmien osalta tämä poliittinen lupaus toteutui pohjoisen tuen alueella, mutta ei tule toteutumaan Etelä-Suomessa yhdistetyn lehmäpalkkion määrärahan ja eläinmäärien kehityksen takia. Tämän takia on edelleen perusteltua maksaa lypsykarjatalouden osalta korotettua investointitukea Etelä-Suomeen. Vastaava tilanne on 7 pykälän lammas- ja vuohitalouden investoinneissa Etelä-Suomen osalta sekä 6 pykälän lihasiipikarjatalouden investointien osalta koko maassa.

Asetuksen liitteen mukaan 7 pykälän mukaiset lihasiipikarjainvestoinnit, 12 pykälän mukaiset kuivaamot ja 13 pykälän mukaiset varastot ovat muita rakennusinvestointeja alhaisemmalla tukitasolla. Ero on lausunnolla olevan asetuksen liitteen perusteella merkittävä ja ei ole hyväksyttävissä näillä sektoreilla. MTK esittää näiden kaikkien osalta avustustasoja korotettavaksi luonnoksessa esitetystä.

Helsingissä 7.2.2023.

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Johan Åberg
maatalousjohtaja

Juha Lappalainen
tutkimuspäällikkö